

KONSTYTUCYJNY SYSTEM ŹRÓDEŁ PRAWA RP

KONSTYTUCJA

Wstęp: „... my, Naród Polski — wszyscy obywatele Rzeczypospolitej... ustanawiamy Konstytucję... jako **prawa podstawowe dla państwa...**”.

Art. 8: „1. Konstytucja jest **najwyższym prawem** Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej”.

Art. 87: „1. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja...”.

Powszechnie uznawane zasady prawa międzynarodowego i normy prawa międzynarodowego zwyczajowe

Art. 9: „Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego”.

Grupa I

Źródła prawa powszechnie obowiązującego

Przepisy prawne stanowiące przez władze organizacji międzynarodowej, której Polska jest członkiem

Art. 90: „1. Rzeczpospolita Polska może na podstawie umowy międzynarodowej przekazać organizacji międzynarodowej lub organowi międzynarodowemu kompetencje organów władzy państwowej w niektórych sprawach”.

Art. 91: „3. Jeżeli wynika to z ratyfikowanej... umowy konstytuującej organizację międzynarodową, **prawo przez nią stanowiące jest stosowane bezpośrednio, mając pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami**”.

Umowy międzynarodowe, ratyfikowane na podstawie uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie

Art. 87: „1. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa... są: ... ratyfikowane umowy międzynarodowe...”

Art. 91: „1. Ratyfikowana umowa międzynarodowa ... stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana...

2. Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie **ma pierwszeństwo przed ustawą**, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową”.

Art. 89: „1. Ratyfikacja... umowy międzynarodowej i jej wypowiedzenie wymaga uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie, jeżeli umowa dotyczy:

- 1) pokoju, sojuszy, układów politycznych lub układów wojskowych,
- 2) wolności, praw lub obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji,
- 3) członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w organizacji międzynarodowej,
- 5) spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja wymaga ustawy”.

Art. 188: „Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach:

- 1) zgodności... umów międzynarodowych z Konstytucją”.

Ustawy

Art. 87: „Źródłami powszechnie obowiązującego prawa... są... ustawy...”.

Art. 31: „3. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane **tylko w ustawie...**”.

Art. 84: „Każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych **w ustawie**”.

Rozporządzenia Prezydenta z mocą ustawy

Art. 234: „1. Jeżeli w czasie stanu wojennego Sejm nie może zebrać się na posiedzenie, Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów wydaje rozporządzenia z **mocą ustawy...**

2) Rozporządzenia, o których mowa w ust. 1, **mają charakter źródeł powszechnie obowiązującego prawa**”.

Art. 188: „Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach:

- 1) zgodności ustaw... z Konstytucją,
- 2) zgodności ustaw z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie...”.

Rozporządzenia

Art. 87: „Źródłami powszechnie obowiązującego prawa... są: ... rozporządzenia”.

Art. 92: „1. Rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres praw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu”.

Akty prawa miejscowego

Art. 87: „2. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa RP są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego”.

Art. 94: „Organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie, ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów...”.

Art. 168: „Jednostki samorządu terytorialnego mają prawo ustalania wysokości podatków i opłat lokalnych w zakresie określonym w ustawie”.

Art. 184: „Naczelny Sąd Administracyjny oraz inne sądy administracyjne sprawują, w zakresie określonym w ustawie, kontrolę działalności administracji publicznej. Kontrola ta obejmuje również **orzekanie o zgodności z ustawami** uchwał organów samorządu terytorialnego i aktów normatywnych terenowych organów administracji rządowej”.

Grupa III

A. Statuty i regulaminy stanowiące na podstawie Konstytucji

Regulamin Sejmu

Art. 112: „Organizację wewnętrzną i porządek prac Sejmu oraz tryb powoływania i działalności jego organów, jak też sposób wykonywania konstytucyjnych i ustawowych obowiązków organów państwowych wobec Sejmu określa regulamin Sejmu uchwalony przez Sejm”.

Regulamin Zgromadzenia Narodowego

Art. 114: „2. Zgromadzenie Narodowe uchwała swój regulamin”.

Regulamin Senatu

Art. 124: „Do Senatu stosuje się odpowiednio przepisy... art. 112...”

Statut Kancelarii Prezydenta RP

Art. 143: „Organem pomocniczym Prezydenta... jest Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej. Prezydent Rzeczypospolitej nadaje statut Kancelarii...”.

Uchwała o organizacji i trybie pracy Rady Ministrów

Art. 146 ust. 4: „... Rada Ministrów: ... 12) określa organizację i tryb swojej pracy”.

B. Statuty i regulaminy stanowiące na podstawie ustaw

Regulamin TK; Regulamin KRS; Regulamin KRRiTV; Regulamin RPP; Regulamin Zarządu NBP; Statuty urzędów wojewódzkich, marszałkowskich, powiatowych, gminnych.

Grupa II Źródła prawa o charakterze wewnętrznym Umowy międzynarodowe zatwierdzone przez Radę Ministrów, nieratyfikowane			Grupa IV Zbiorowe układy pracy
Art. 146 ust. 4: „... Rada Ministrów... : 10) zawiera i wypowiada inne umowy międzynarodowe”.			Art. 59: „2. Związki zawodowe oraz pracodawcy i ich organizacje mają prawo... do zawierania układów zbiorowych pracy”.
Uchwały Rady Ministrów	Zarządzenia Prezesa Rady Ministrów	Zarządzenia ministrów	
Art. 93: „1. Uchwały Rady Ministrów... mają charakter wewnętrzny i obowiązują tylko jednostki organizacyjne podległe organowi wydającemu te akty... 3. Uchwały... podlegają kontroli co do ich zgodności z powszechnie obowiązującym prawem ”. Art. 188: „Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach: 3) zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami”.	Art. 93: „1. ... zarządzenia Prezesa Rady Ministrów... mają charakter wewnętrzny... 2. Zarządzenia są wydawane tylko na podstawie ustawy . Nie mogą one stanowić podstawy decyzji wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów. 3. ...zarządzenia podlegają kontroli co do ich zgodności z powszechnie obowiązującym prawem”. Art. 188: „Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach: 3) zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami”.	Art. 93: „1. ... zarządzenia... ministrów mają charakter wewnętrzny...”. Art. 93: 2. Zarządzenia są wydawane tylko na podstawie ustawy . Nie mogą one stanowić podstawy decyzji wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów. 3. ...zarządzenia podlegają kontroli co do ich zgodności z powszechnie obowiązującym prawem”. Art. 188: „Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach: 3) zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami”.	
Zarządzenia terenowych organów administracji rządowej pod adresem jednostek podporządkowanych organizacyjnie			
Art. 184: „... Kontrola [NSA]... obejmuje... orzekanie o zgodności z ustawami... aktów normatywnych terenowych organów administracji rządowej ”.			